

[Axel Møller.]

at reformere eller helt ophæve den filosofiske Prøve, som man her har talt om at henlægge delvis til Aarhus, og i den sidste Tid er der ogsaa rettet stærke Angreb paa Undervisningen i Filosofi ved Københavns Universitet. Jeg vil her for mit Vedkommende sige, at jeg vilde beklage, hvis en efter min Mening uheldig Ytring fra en enkelt Side skulde bevirke, at disse Bestræbelser fik Vind i Sejlene, Jeg vil anse det for et Tab, om man ophæver den filosofiske Prøve, men selvfølgelig bør Undervisningen i Filosofi være objektiv, ikke agitatorisk.

Baade herhjemme og i Udlandet klager man med Rette over Overproduktionen af Studenter. Vi hører fremhævet Færen for et akademisk Proletariat. Disse Klager lyder ogsaa i Sverige, hvis største Universitet, Upsala Universitet, har knap 3 000 Studenter; men Københavns Universitet har ikke mindre end ca. 4 500, og saa godt som alle Fakulteter er overfyldte. Det bliver vanskeligere og vanskeligere at skaffe Stillinger til alle de Akademikere, man uddanner, og man bør i Virkeligheden, synes jeg, tage under alvorlig Overvejelse paa en eller anden Maade at regulere den alt for store Produktion af studerende, der finder Sted i dette Land. Hvorledes denne Regulering skal ske, skal jeg ikke her udtale mig om. Det vil vel ligge nærmest at søge at bremse den alt for store Strøm til Universitetet allerede i Gymnasiet, saaledes at de unge Mennesker paa et ikke for sent Tidspunkt kunde komme ud i det praktiske Liv i Stedet for at betræde en Bane, den akademiske Vej, der fra gammel Tid har staaet for Ungdommen som en rosenrød Bane, men nu er i høj Grad tornefuld for de allerfleste. Som det nu gaar, kan det ikke blive ved at gaa, for det betyder simpelt hen et uhyre Spild af Tid, Kræfter og Penge for en Mængde unge Mennesker. Ogsaa blandt Haandens Arbejdere er der for Tiden et meget stort Kraftspild. Vi har jo nu over 50 000 arbejdsløse og kan vente mange Tusind flere i Løbet af Vinteren. Men her er det ikke, fordi der ikke i sig selv er Anvendelse for denne Arbejds-kraft. Det er ikke, fordi der er for mange danske Arbejdere, saadan som der er for mange danske Studenter. Men Forholdet er det, at ved Tidens Ugunst har man ikke kunnet finde Anvendelse for denne Arbejds-kraft, som saa maa gaa ledig. Det forekommer mig, at det er en daarlig National-økonomi, at man importerer en Mængde Varer, som kunde være og burde være lavet herhjemme, og for disse Varer lønner to

Hold Arbejdere, dels de udenlandske, der laver dem, og dels gennem Arbejdsløsheds-understøttelsen vore egne for at gaa ledige. Den sidste Arbejdsløshedslov afskaffede jo den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse uden at skabe nye Arbejds-muligheder. Jeg advarede i sin Tid mod den Fremgangsmaade og gjorde gældende, at det faktisk vilde komme til at betyde ikke en Lettelse for Samfundet af Byrden ved Arbejdsløsheden, men simpelt hen, at mar kom til at kaste disse Byrder over paa Kommunerne. Det forekommer mig, at Begivenhederne i den sidste Tid ganske utvivlsomt har givet mig Ret paa dette Omraade.

Overfor Erhvervskrisen har Lovgivningsmagten jo desværre næsten givet blankt op. Hvis man fra de ærede Rigsdagsmænds Side vilde lytte noget mere til de Toner, som er kommet frem, f. Eks. fra de ærede Medlemmer Hr. Tange og Hr. N. P. Jensen, tror jeg, der vilde være Udsigt til bedre Resultater, end hvis man indtager den skarpe Stilling overfor hinanden, som det synes, at mange ærede Rigsdagsmænd har taget. Det vilde som intet andet styrke Tilliden til Rigsdagen, at Befolkningen kunde se, at alt vort Arbejde og al vor Tale herinde kom der virkelige reelle Resultater ud af. Det skulde nok hævde Rigsdagens Anseelse i Befolkningen, lige som intet er farligere for Rigsdagens Anseelse, end at Befolkningen ser, at vi taler og taler heroppe, men der sker ikke noget effektivt overfor den største Ulykke, der i Øjeblikket plager det danske Samfund, nemlig Arbejdsløsheden. Man har ikke Lov til, forekommer det mig, at sige: Vi kan intet stille op; alle de Veje, der kan prøves med blot nogenlunde Udsigt til Resultat, bør efter min Mening ogsaa prøves. Man kan ikke blive ved at give Befolkningen Stene for Brød og Doktriner i Stedet for Beskæftigelse.

Det ærede Medlem Hr. Jønson, som talte forleden, var meget vred paa den nationaløkonomiske Professor Ohlin. Professor Ohlin har i en Pjece „Sæt Produktionen i Gang“ givet forskellige Raad til Industrien, til Lovgivningsmagten, til Bankerne og Arbejderne; og i Korthed gaar disse Raad ud paa: For det første at lade Industrien sætte Priserne ned, eventuelt arbejde med Tab, om det skal være, men saa ogsaa at lade Arbejderne gaa med til at sætte Lønningerne ned i halvandet Aar og saa paa Forhaand lade det være bestemt, at efter det Tidspunkt skulde de sættes op til den gamle Højde. Det, mener Professor Ohlin, vilde bidrage til, at Folk vilde skynde